



# شعری از کاما‌ل‌داس



چرا او را شیر در نده لقب داده‌اند و مردک زنباره،  
از من پرسید از چیست که دستان او پیش از حلقه زدن  
بر کمر گاه من، همچون مار افعی بی قراری من کنند؟  
از من پرسید چرا او شبیه تنه درختی تنومند  
بر سینه‌ی من قرو می‌افتد و به خواب می‌رود.  
از من پرسید چرا این چنین کوتاه است زندگی و  
عشق پس کوتاهتر است،  
از من پرسید چیست خوشبختی و چه بیانی باید  
برای آن پرداخت...  
Dravidian\*

بعد از رفتن تو، سوار بر ماشین کهنه‌ی آئی آم  
در طول دریایی آتی تریه راه می‌افتم.  
چهل پله را در رویاهايم، پرواز کتان بالا می‌آیم  
تا به دری دیگر پناه آورم  
دری که پشت آن، تو دیگری شده‌ای  
مهریانتر شده‌ای.  
از درز پنجه‌ها، همسایه‌ها مرامی نگردند  
که هر روز، مثل باران می‌آیم و می‌روم  
از من همچون خورشیدهایی روشن،  
در موجه‌ای خون «دواویدی»\* من غرق می‌شوند،  
مرد رویاهاي من چه می‌یند در من؟ از من پرسید  
جاری در رویاهاي زیر شهرهای مقدس.

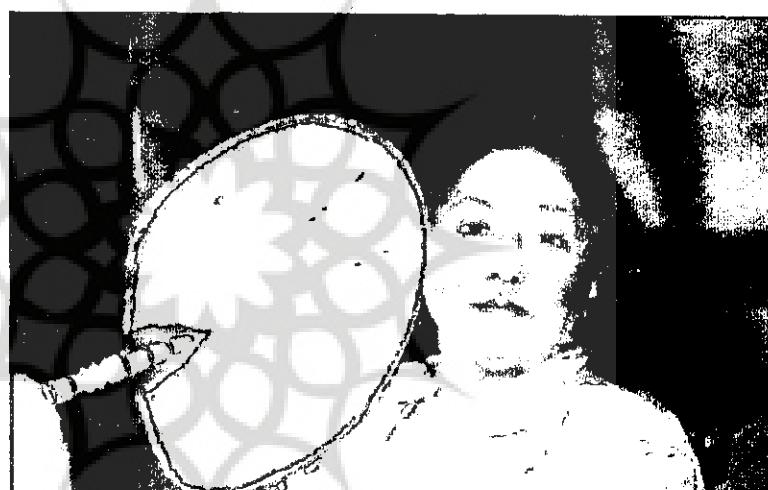
هنگامی که روزنامه می‌خوانی.  
صیغه‌های بلند حرف زدن  
خوب شیرین تاریک روشن را زهر می‌کنی،  
انگشت فرو می‌بری در چشم رویاهايم.  
و با اینهمه، در کوچه پسکوچه‌های رویاهاي  
روزانه ام  
سايه‌های مردانه تنومند در رفت و آمدند،  
آن‌ها همچون خورشیدهایی روشن،  
در موجه‌ای خون «دواویدی»\* من غرق می‌شوند،  
مرد رویاهاي من چه می‌یند در من؟ از من پرسید

(از مجموعه تماشاخانه متروک)  
عصر حجر

ای شوی دلبند، سورور باستانی ذهن  
ای عنکبوت چاق قدیمی، پائندۀ تارهای حیرت و  
سردرگمی،  
با من مهربان باش! مرا به پرنده‌ای سنجی بدل  
می‌کنی،  
به کوبتری از سنگ خارا.  
حصاری کاغذی در پرایرم می‌افرازی و بی‌هوا  
ضریبه‌های پتک را فرو می‌اوری بر آهپاره چهره‌ام

صداقت و صراحة خبره کننده داس، بر ملاکتنه ی پنهان ترین و  
مرمزترین جنبه‌های عشق و زنانگی است. در یکی از اشعار او به نام «پیش  
درآمد»، راوی می‌گوید: «من، همه زنان در جست و جوی عشق».  
اگرچه این عمومیت را منقادان «خود ساخته و غیر طبیعی» می‌دانند، اما این  
احساس وحدت و یگانگی بر تک تک کلمات اشعار او سایه اندخته است. از  
نظر کاما‌ل‌داس، زن بودن به معنای داشتن تجربیات مشترک شخصی است. اما  
زنان کشورهای جهان سوم به ملاحظه‌ی آداب و رسوم اجتماعی، از حرف  
زدن درباره این تجربیات طفه‌ی روند و سکوت می‌کنند. داس قویا با این  
سکوت مخالف است. او آرزوها و امیال زنانه و محرومیت‌های آن‌ها را  
مسئله‌ای شخصی و خصوصی نمی‌داند و معتقد است که آثار زیانی آن در  
همه جنبه‌های اجتماعی، موذیانه رخدنه می‌کند و تباہی به بار می‌آورد.  
کاما‌ل‌داس این حرمان‌ها و ناکامی‌ها را سهم همه زنان در همه‌ی ادوار  
تاریخی می‌داند.  
در شعر «حشرات» از مجموعه «اعقاب» او قدمت رنج و عذاب زنها را به  
تصویر می‌کشد. او با استفاده از شخصیت‌های اساطیری هند، رنج بی‌عشقی  
را به نمایش می‌گذارد. «کریشنا» از همسرش «راده‌ها»، در آخرین شی که با هم  
به سر می‌برند می‌پرسد که آیا بوسه‌های من تورا آزار می‌دهند؟  
راده‌ها می‌گویند: «نه، ابدًا. آیا اجساد می‌توانند نیش حشرات را حس  
کنند؟»  
اندوه را دها پسیار عمیق است و سکوت او را صدای کاما‌ل‌داس  
می‌شکند.  
به علاوه کاما‌ل‌داس، با نسبت دادن چنین دلمشغولی‌هایی به الهگان  
قدرتمند به دلمشغولی‌های مشابه آن در زنان عادی، اعتبار و آبرو می‌بخشد.

## فمینیسم و کاما‌ل‌داس



## «زن» در اشعار کاما‌ل‌داس



رسما در جراید اعلام داشته‌خنای هندوها «کریشنا» را از معبد Gururagoor رانده و  
«محمد» را جانشین او کرده است. این گفته، عواطف میلیون‌ها تن از زایرین این  
معبد را جریحه دار کرده است.  
رہبر هندوها (Kummanam) Kummanam کفت: «شایسته نیست کاما‌ل‌اس دارد مخالفت علی‌با هندوها و تحقیر  
کردن افکار و عقایدشان، به شدت قابل انتقاد می‌داند.  
از نظر او هر کسی می‌تراند به هر دینی می‌خواهد بگراید» اما این کار تباید به  
بهای خوار کردن ادیان دیگر و اهانت روا داشتن به پیروان آن دین صورت پکید.  
کسانی را که عمری با آن‌ها همراه و هم مرام بوده بیازار و به آنها پشت کنند. به  
علاوه این نوع اظهار نظرهای توهین آمیز موجب ثشت و ناآرامی میان گروه‌های  
مسلمان و هندو خواهد شد.  
رهبر هندوها اعلام داشت درهای هندویسم به روی کاما‌ل‌داس باز است و  
چنانچه اوز کرده‌ها و گفته‌های خود اظهار پشیمانی کنند. هندوها او را دیگر بار در  
جمع خود خواهند پذیرفت.  
اما کاما‌ل‌داس در موضع خود پایداری می‌کند. او می‌گوید من بیشتر از ۱۴ سال  
است که پایم را به زیارتگاه Gururagoor نگذاشته‌ام. آخرین بار فقط برای همراهی  
مادرم و کمک به او به آن زیارتگاه رفت. «من زندگی جدیدی را آغاز کرده‌ام.  
بسیاری از مسلمانان سراسر دنیا با من تماس می‌گیرند و حمایت خود را از من  
اعلام می‌کنند. عشق و شفقت منحصر به فرد مسلمین، چیزیست که من به آن  
نیازمند و خوشحالم که آن‌ها از خودشان می‌دانند.»  
در عین حال، تعدادی از بزرگترین نویسنده‌گان هند که در راس آنها Vijaya قرار  
دارد، تصمیم کاما‌ل‌اس را دلیل آزادگی او دانسته و آن را به او تبریک گفته‌اند. به اعتقاد  
آن‌ها کاما‌ل‌اس با این تصمیم، بلندترین گام را در زندگی پر فراز و نشیب خود برداشته  
ویکار دیگر استقلال فکری و روحی خود را بی‌وامه از همه محدودیت‌هایی که  
جامعه بی‌زنان تحمل می‌کند نشان داده است.

کاما‌ل‌داس، محیوب‌ترین شاعر هند است، اکنون پس از گرویدن به اسلام، مورد  
نفرت و انژار گروههای معصبی از هندوها واقع شده که او را آشکارا تهدید به  
مرگ کرده‌اند. کاما‌ل‌اس پا دخالت نیروهای پلیس برای گماشتن بادی گارد یا محافظت  
شخصی برای او مخالف است. کاما‌ل‌اس اعتقد دارد قوی ترین حامی او «الله» است:  
پسر کاما‌ل‌داس (م.د. نالاپات) که از دهلی به کوچی آمده است اظهار داشت:  
تلفن های تهدید آمیز متعددی از سوی هندوهای افراطی شده و بیکی از آنها فقط ۲۶ ساعت به کاما‌ل‌اس مهلت داده است. نالاپات می‌گوید مادرش در روی آوردن به  
اسلام شهامت بسیاری از خود نشان داده به خصوص که رسماً از استقرار نیروهای  
امیتی پلیس در اطراف خانه‌اش ممانعت به عمل آورده است.  
نالاپات که از تها ماندن مادرش در آپارتمان خود واقع در کوچی نگران است  
خیال دارد مدتی نزد او بماند و برادر کوچکتر او نیز که در پوتا زندگی می‌کند به  
زودی به آنها خواهد پیوست.  
پسر کاما‌ل‌داس می‌گوید: «ما هیچ مخالفتی با تصمیم مادرمان نداریم. او چه  
هندو یا مسیحی یا مسلمان مادر ماست و ما هرگز او را تها نخواهیم گذاشت. به  
علاوه او شاعری است که شهرت و محبوبیت در آن سوی مردم هند، برای همه  
ما اسباب سربلندی و افتخار شده است و نام کشورمان را در معتبرترین محافل و  
مجموعی بین‌المللی زنده کرده است.»  
نالاپات می‌افزاید: «تصمیم مادرم برای پذیرفتن دین اسلام را متعجب نکرد  
زیرا شناوره ما همواره ارتباط نزدیکی با مسلمان‌ها داشته‌اند. ۷۲ سال پیش والدین  
من دو پسر یکم مسلمان را به فرزندی پذیرفتند و آن‌ها را مثل فرزندان خود بزرگ  
کردند. آن دو پسر به نام‌های ارشاد و امتیاز سالی یک بار به دیدن مامی آیند. ما آن  
ها را برادران خود می‌دانیم.  
«ارشاد» اکنون در دارجلینگ استاد دانشگاه است و امتیاز در لندن و کالات  
می‌کند.  
ظاهر آنچه خشم و انژار هندوهای افراطی را برانگیخته این است که کاما‌ل